

نام درس: برنامه ریزی درسی

گروه آموزش پزشکی

مدرس: دکتر نیکو یمانی

|                                               |                       |                     |
|-----------------------------------------------|-----------------------|---------------------|
| مشخصات کلی                                    | پیش نیاز: ندارد       | تعداد فراگیران: ۳   |
| عنوان درس: برنامه ریزی درسی                   | گروه مخاطب: دانشجویان | زمان تشکیل کلاس: سه |
| تعداد واحد: ۱/۵ (۱ واحد نظری + ۰/۵ واحد عملی) | PhD آموزش پزشکی ورودی | شنبه ۸-۱۰           |
| نوع واحد: نظری - عملی                         | ۱۴۰۳                  | مکان تشکیل کلاس:    |
|                                               |                       | کلاس ۲۰۲            |

مقدمه:

برنامه ریزی درسی به عنوان قلب نظام تعلیم و تربیت بوده و به عنوان ابزاری در جهت تحقق اهداف آموزش مورد توجه قرار دارد. آموزشهای مبتنی بر برنامه ریزی و طراحی برنامه درسی در مجموع، اقدامات آموزشی را با تفکر، تصمیم گیری، آینده نگری و حل مشکل، و مبتنی بر اصول و روشهای علمی همراه می سازد. همچنین کلیه فعالیتها را در مسیر اهداف از پیش تعیین شده سوق می دهد و نهایتاً انجام صحیح آن موجب افزایش اثربخشی و کارایی آموزش خواهد شد. از این رو، هر گونه آموزشی هنگامی موفق خواهد بود که هدف یا اهداف آموزشی مشخص و مطلوبی را دنبال کند و مبتنی بر اصول، فنون و مهارتهای برنامه ریزی درسی باشد.

درس برنامه ریزی درسی به عنوان درس جبرانی برای دانشجویان دکتری، با هدف آشنایی آنان با اصول و مفاهیم برنامه ریزی درسی تنظیم و طراحی شده است. در این درس فراگیران با تعاریف برنامه درسی و برنامه ریزی درسی، تمایز برنامه ریزی درسی از برنامه ریزی آموزشی، نیازسنجی و تدوین اهداف، انتخاب و سازماندهی محتوا، اجرای برنامه درسی و ارزشیابی آن به عنوان گامهای اصلی برنامه ریزی درسی آشنا خواهند شد. همچنین انتظار می رود فراگیران با گذراندن این درس مهارت لازم برای نقد یک برنامه درسی و تدوین آن را کسب نمایند.

هدف کلی:

آشنایی با مفاهیم و اصول برنامه ریزی درسی و کسب مهارت در طراحی و نقد یک برنامه درسی  
اهداف اختصاصی:

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

- ۱- حوزه مفهومی برنامه درسی را بررسی، نقد و تحلیل نماید.
- ۲- اهمیت و ضرورت برنامه ریزی درسی را درک کند.
- ۳- مراحل برنامه ریزی درسی را نام ببرد.
- ۴- برای یک درس مشخص چارچوب نیازسنجی طراحی نماید.
- ۵- فنون نیازسنجی را شرح داده و برای نیازسنجی یک درس، یک فن مناسب را انتخاب و تشریح نماید.
- ۶- منابع تعیین اهداف آموزشی را نام برده و نقش هرکدام در تدوین اهداف آموزشی را توضیح دهد.
- ۷- نمونه ای از اهداف کلی، جزئی و رفتاری برای یک درس مشخص تدوین نماید.

- ۸- اهداف آموزشی را در حیطه های مختلف شناختی، عاطفی و روانی حرکتی دسته بندی نماید.
- ۹- اصول انتخاب و سازماندهی محتوا در برنامه ریزی درسی را با ذکر مثال توضیح دهد.
- ۱۰- اصول انتخاب روشهای تدریس در برنامه ریزی درسی را برشمارد.
- ۱۱- الزامات و موانع اجرای برنامه درسی را توضیح دهد و مثال بزند.
- ۱۲- بتواند یک کوریکولوم (برای یک دوره کوتاه مدت) با توجه به اصولی که یادگرفته، طراحی کند.
- ۱۳- اهمیت ارزشیابی برنامه درسی را درک کند.
- ۱۴- بتواند فعالانه و به طور موثر ارتباط برقرار کرده و در بحث های کلاسی مشارکت نماید.

اطلاعات مدرس:

دکتر نیکو یمانی- دانشیار گروه آموزش پزشکی

محل دفتر: طبقه سوم مدیریت مطالعات و توسعه آموزشی – اتاق ۳۰۸

تلفن دفتر: ۷۹۲۳۰۵۰

e-mail: [yamani@edc.mui.ac.ir](mailto:yamani@edc.mui.ac.ir)

ساعات حضور در دفتر برای پاسخگویی به دانشجویان: روزهای شنبه ۸-۱۰ و چهارشنبه ۱۰-۱۲

## جدول جلسات

| موضوع | تاریخ جلسه / منبع<br>آمادگی برای کلاس                                             | صفحات کتاب<br>Cur design and dev/         | منبع مطالعه (مورد<br>تأکید)      |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------------------------|
| ۱     | مقدمه ای بر برنامه ریزی درسی (تعیین<br>سرفصل های درس، روش ارائه، روش<br>ارزشیابی) | معرفی کتاب و مروری بر سرفصل ها            | کورس پلن                         |
| ۲     | حوزه مفهومی برنامه درسی                                                           | صفحه ۱-۲۰<br>Definition of curriculum     | دکتر مهرمحمدی،<br>دکتر فتحی، کرن |
| ۳     | مرور حوزه مفهومی از کتاب طراحی برنامه<br>درسی                                     | صفحه ۱-۲۰<br>Definition of curriculum     | دکتر مهرمحمدی،<br>دکتر فتحی، کرن |
| ۴     | اصول کلی نیازسنجی در برنامه ریزی<br>درسی                                          | صفحه ۲۳-۳۵ /<br>Determinant of curriculum | دیوید کرن                        |
| ۵     | تکنیک ها و الگوهای نیازسنجی                                                       | صفحه ۳۵ تا ۴۵<br>Foundation of curriculum | دکتر فتحی /                      |
| ۶     | تکنیک ها و الگوهای نیازسنجی                                                       | Curriculum design: صفحه ۲۳-<br>۳۵         | دکتر فتحی                        |
| ۷     | کار عملی بر روی تکنیک های نیازسنجی                                                |                                           |                                  |

|    |                                                     |                   |                                                |                          |
|----|-----------------------------------------------------|-------------------|------------------------------------------------|--------------------------|
| ۸  | تعیین اهداف در برنامه ریزی درسی: اهداف کلی و رفتاری | کتاب/ محتوای نوید | صفحات ۴۹-۳۹                                    | زبیر امین/دکتر سیف/      |
| ۹  | طبقه بندی اهداف                                     | کتاب/ محتوای نوید | صفحات ۵۷-۴۹<br>Formulation of aims, goals, obj | زبیر امین/دکتر سیف/      |
| ۱۰ | کار عملی بر روی تدوین اهداف و طبقه بندی اهداف       |                   |                                                |                          |
| ۱۱ | انتخاب و سازماندهی محتوا                            | کتاب/ محتوای نوید | صفحات ۶۳-۵۹<br>Finding content                 | میرزا بیگی/دیوید کرن     |
| ۱۲ | انتخاب روشهای تدریس                                 | کتاب/ محتوای نوید | ارائه دانشجویی                                 | میرزا بیگی/دیوید کرن     |
| ۱۳ | اجرای برنامه درسی curriculum implementation         | کتاب/ محتوای نوید | صفحات ۱۲۳-۱۱۱<br>Curriculum implementation     | دیوید کرن/دکتر فتحی      |
| ۱۴ | ارزشیابی برنامه درسی                                | کتاب              | صفحات ۱۵۵-۱۴۷<br>Curriculum evaluation         |                          |
| ۱۵ | ارزشیابی برنامه درسی                                | کتاب              | صفحات ۱۶۴-۱۵۵<br>Curriculum evaluation         |                          |
| ۱۶ | ادغام در برنامه ریزی درسی                           | محتوای نوید       |                                                | هاردن                    |
| ۱۷ | تدوین طرح دوره و طرح درس                            | محتوای نوید       |                                                | دکتر میرزابیگی/دکتر فتحی |
| ۱۸ | کار عملی طرح دوره و جمع بندی درس                    |                   |                                                |                          |

#### تکالیف و مسئولیتهای فراگیران:

- تبعیت از قوانین کلاس
- مطالعه قبلی راجع به موضوعات و اهداف مورد نظر درس
- شرکت در بحث‌های کلاسی
- ارائه مطالب محول شده در طول جلسات
- نقد برنامه درسی تعیین شده
- انجام تکالیف عملی: برنامه نیازسنجی، اهداف، طرح دوره
- مشارکت در تدوین یک برنامه درسی
- شرکت در امتحان پایانی

#### روش ارائه بخش نظری: سخنرانی- ایفای نقش- بحث گروهی- پرسش و پاسخ - کار در گروه کوچک

روش ارائه بخش عملی: انجام فعالیتهای عملی پیش بینی شده از قبل تدوین برنامه نیازسنجی، تدوین اهداف، تدوین کورس پلن، تدوین یک برنامه درسی برای یک موضوع مشخص (دوره کوتاه مدت)

## نحوه ارزشیابی: فعالیت های کلاسی، پروژه، آزمون

نحوه نمره دهی

|   |                                               |          |
|---|-----------------------------------------------|----------|
| ۱ | حضور فعال دانشجو و ارزشیابی مشارکت دانشجو     | ۱ (نمره) |
| ۲ | ارائه مباحث تعیین شده در کلاس                 | ۲        |
| ۳ | نقد برنامه درسی و نقد طرح دوره                | ۲        |
| ۴ | انجام تکالیف عملی / مشارکت در تدوین کوریکولوم | ۷        |
| ۵ | آزمون پایانی                                  | ۸        |

سیاست ها، و قوانین درس:

- حضور مرتب، به موقع و بدون غیبت در کلاس درس
- شرکت در مباحث کلاس و تشریک مساعی در مطالب درسی و علمی
- شرکت در جلسات امتحان
- در صورت غیبت بیش از حد و غیر مجاز نمره درس صفر خواهد بود.
- رعایت کلیه شئونات اخلاقی (نظیر خاموش بودن تلفن همراه در کلاس درس و ....) ضروری است .
- حضور دانشجو در کلاس درس، قبل از حضور استاد و عدم ترک کلاس تا پایان وقت آن ضروری است .
- استفاده از مواد خوراکی و نوشیدنی در سر کلاس بلا مانع است.

منابع:

منابع درس

- اصول و مفاهیم برنامه ریزی درسی دکتر کورش فتحی واجارگاه
- برنامه ریزی درسی و طرح درس دکتر علی میرزابیگی
- نیازسنجی آموزشی الگوها و فنون دکتر کورش فتحی واجارگاه
- اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی دکتر سیف
- Curriculum Development for Medical Education, David E. Kern.
- A Practical Guide for MEDICAL TEACHERS, Harden.
- Basics in Medical Education, Znbair Amin.